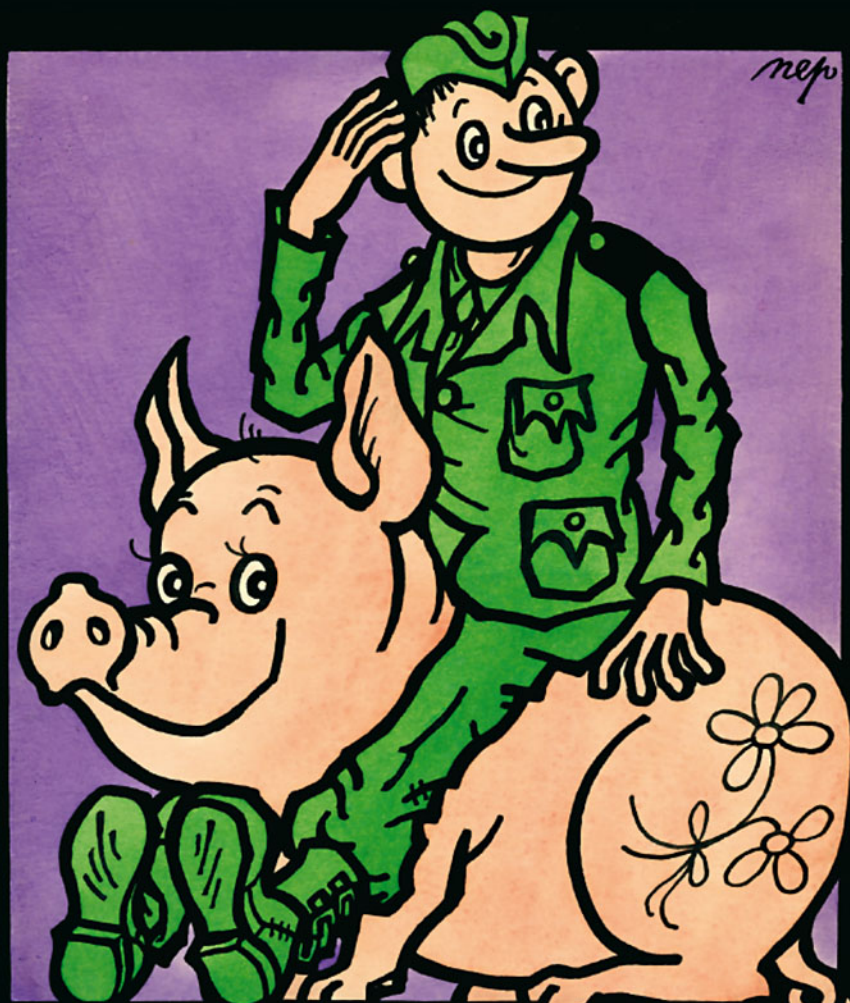

ČERNÍ BARONI

aneb Válčili jsme za Čepičky

NAKLADATELSTVÍ
ÉPOCHA

Miloslav Švandrlík

ČERNÍ BARONI

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

MILOSLAV ŠVANDRLÍK

ČERNÍ BARONI

aneb

Válčili jsme

za Čepičky

Nakladatelství EPOCHA

Copyright © Miloslav Švandrlík – heir, 2010, 2016
Epilogue © Jaroslav Kopecký, Miloslav Švandrlík – heir, 2010, 2016
Illustrations © Jiří Winter – heir, 2010, 2016
Cover © Josef Kroupa, 2010, 2016
Czech Edition © Nakladatelství Epocha, 2010, 2016

ISBN 978-80-7557-382-7 (pdf)

OBSAH

Kapitola první	
ZELENÁ HORA.....	7
Kapitola druhá	
BOJOVÝ VÝCVIK	17
Kapitola třetí	
OŠETŘOVNA.....	30
Kapitola čtvrtá	
KONEC PŘIJÍMAČE.....	43
Kapitola pátá	
PRACOVISTĚ.....	53
Kapitola šestá	
UŽ SE MAKÁ.....	63
Kapitola sedmá	
PADLA	74
Kapitola osmá	
VESELÉ VÁNOČNÍ HODY	91
Kapitola devátá	
KULTURA V BOJOVÝCH PODMÍNKÁCH	110
Kapitola desátá	
DELIKVENT V SRNÍ.	133
Kapitola jedenáctá	
ZNOVU NA ZELENÉ HOŘE	147
Kapitola dvanáctá	
RÁJ VEPŘŮ.	161
Kapitola třináctá	
ZELENOHORSKÁ IDYLA.....	176
Kapitola čtrnáctá	
KONEC ŠŤASTNÝCH DNŮ	195
Kapitola patnáctá	
VOLBY, RANČ „U“ A VZTEKLÝ SOUDRUH GENERÁL.....	213

Kapitola šestnáctá	
MĚSTO ŽIŽKOVO A GRANDHOTEL BRÁNÍK	229
Kapitola sedmnáctá	
NADPORUČÍK MAZUREK A TI DRUZÍ	250
Kapitola osmnáctá	
ROTA VÍCEMÉNĚ V ROZKLADU	263
Kapitola devatenáctá	
AGITÁTOR NA ZELENÉ HOŘE	279
Kapitola dvacátá	
DVA ROKY DOCELA STAČÍ	295
Kapitola dvacátá první	
ŽENY A ZPĚV	313
Kapitola dvacátá druhá	
VÍNO	332
Kapitola dvacátá třetí	
FACKOVÁNÍ PŘEDSTAVENÉHO SE TRESTÁ.....	348
Kapitola dvacátá čtvrtá	
PŘED VZÁCNOU NÁVŠTĚVOU.....	361
Kapitola dvacátá pátá	
VZÁCNÁ NÁVŠTĚVA.....	379
Kapitola dvacátá šestá	
LABUTÍ PÍSEŇ NADPORUČÍKA MAZURKA	393
Kapitola dvacátá sedmá	
OTEC ROTY	409
Kapitola dvacátá osmá	
ZATOULANÁ PISTOLE	426
Kapitola dvacátá devátá	
DO CIVILU!	439
 DOSLOV	 460

Motto

*„Keď bude vojna,
nastúpíte v prilbách do reky
a bojové jednotky
poidú cez vás
ako cez most!“*

Poručík Čaliga

Kapitola první

ZELENÁ HORA

(1)

Teprve vojna dělá z lidí chlapy! Asistent režie Kefalín stojí nahý pod ledovou sprchou a třese se zimou. Je to však nutné, neboť imperialisté číhají na hranicích! Hotovo – další! Asistent režie Kefalín, černovlasý mladík s tupozrakým levým okem a silným platfusem, přijímá ranec vojenských svršků. Povzbuzován ječivým hlasem svobodníka se navléká do uniformy.

„Chlape, vy v tom vypadáte jako ponocnej,“ piští svobodník, „čím jste v civilu?“

„Asistent režie,“ zajektá zuby Kefalín.

„To je něco jako profesor, že jo?“ zaraduje se svobodník. „Z toho vás, chlape, dostaneme. Dáte si dvě stě metrů plížení, pár klencáků do kaluže a bude po inteligenci!“ Svobodník se spokojeně usmívá a chlubí se svými výchovnými úspěchy. „To sem přišel jeden,“ říká, „kteřej byl docent. Tak jsem ho zahnal kopat latrínu a řek jsem mu: Když seš docent, budeš makat na dvě stě procent! To je dobrý, co? Nebo tu byl farář. V civilu se flákal, chlatal mešní víno, tak jsem ho trochu protáh po poli. Měl, holomek, štěstí, že dostal zánět slepýho střeva a vodvezli ho do nemocnice!“

„To je znamenité,“ žasl Kefalín, „vás se tady určitě každý bojí.“

Svobodník je polichocen. „Vojna není kojná,“ zabručí, „a kdo seká latinu, má se u mne dobře.“

Přichází podmračený desátník. „Svobodník Halík – k veliteli roty!“ zařve. Svobodník srazí kufry a příkladným tempem odkvačí.

„Kecal, že jo?“ zeptá se desátník nováčků. „To je největší vůl u praporu. Teda z poddůstojníků. Dejte si, kluci, na toho kretěna pozor, ten už několika maníkům uplet prokurátora. Sám chtěl bejt lampasákem, ale nevzali ho pro křivý nohy.“

Desátníkův zrak utkví na Kefalínovi.

„No nazdar,“ vzdychne, „ty taky, člověče, nemáš figuru do uniformy. To je zlý, to je moc zlý.“

„To už mi naznačil ten frajtr,“ řekne Kefalín, „a rovněž se mu nezamlouvalo, že jsem v civilu asistent režie.“

„Já jsem chemik,“ představí se desátník, „a při jednom pokusu s třeskavinami jsem přišel o dva prsty a boltec. Říkal jsem si, že mě aspoň neodvedou na vojnu. No a vidíš – odvedli! Dokonce ze mne udělali kaprála!“

Do řeči vpadne holohlavý, silně šilhající mladík. „Soudruhu desátníku, já šilhám a mám regma v ramenou,“ pochlubil se.

„Pánbu tě potěš,“ ušklíbne se desátník. „Na svý léta toho máš akorát!“

„Ale já nemohu střílet!“ triumfuje šilhavec.

„Tady se taky nestřílí,“ řekne desátník. „Jo, manšafte, vám asi ještě neřekli, k jakýmu veleváženému útvaru jste narukovali. Tak tedy dávejte bacha! Právě jste vstoupili mezi černý barony nebo též pětépáky,“ a rozhlíží se, jaký to udělalo dojem.

„To není možné!“ zaúpěl vychrtlý obrýlený blondák. „Já jsem redaktor závodního časopisu Rudá vatra – Dušan Jasánek! Pětépáci jsou přece politicky nespolehliví!“

„U nás jsou jednak politicky nespolehliví,“ ochotně vysvětloval desátník, „ale na druhé straně i spolehliví, kterým by činilo potíže vládnout se zbraní. Tak se tu v jedný rotě sejdou lupiči, kulaci, amnestovaní diverzanti a špióni s platfusákama, obrejlenejma, polohluchejma nebo postiženejma padoucníci. No a samozřejmě, je tu taky spousta farářů. Bez duchovenstva bysme snad ani nemohli existovat.“

Dušan Jasánek se zamyslel. A ihned dospěl k názoru, že tu je vlastně v bojové linii. Na přední výspě! Bude politicky působit a nedopustí, aby se neduživí vojáci stali obětí klerikálů. Neboť tam, kde se ostražitě nebdí, roztahuje své černé pařáty nepřátelská ideologie.

Vtom se vrátil svobodník Halík.

„Všechno na světnice!“ zapištěl. „Žádné flákání ve skladišti se netrpí! Vojna není kojná a armáda není holubník! Jedu, jedu, jedu!“

(2)

Slavný a pověstmi opředený zámek na Zelené Hoře u Nepomuku byl proměněn v půvabná kasárna. V místnosti, kde byl kdysi nalezen Lindův falzifikát *Libušin soud*, chlemtali nováčci za dozoru svobodníka Halíka segedínský guláš.

„Baštím a nebavím se,“ kvičel svobodník a loupal kolem sebe očima.

Dušan Jasánek se naklonil ke Kefalínovi a řekl: „Zde byl nalezen Rukopis zelenohorský. Česká buržoazie se chtěla vyrovnat buržoazii německé, a proto se dopustila podvodu. Proletáři s tím ovšem nesouhlasili.“

„Po tom guláši se asi pobliju,“ odvětil Kefalín.

„Nekecám a cpu se!“ vřískl svobodník: „Jestli si někdo myslí, že je v hotelu, tak ať si to nemyslí! Za pět minut je nástup!“

„Buržoazie se vždycky snažila podvádět dělníky,“ zašeptal Jasánek, „což se jí dařilo za vydatné podpory sociální demokracie. Sociálfašistické bojůvky byly vždy hlavním nebezpečím.“

„Kdo to hodil ten knedlík?“ pištěl svobodník. „Nechám vás zavřít, až zčernáte. Tady jste na vojně, milánkové. Já s vámi zatočím!“

A jelikož vrhač knedlíků nejevil ochotu přiznat se ke svému hanebnému činu, zapískal Halík nástup.

První rota pomocného technického praporu (neboť o tu nyní jde) naklusala do prostorné místnosti, jejíž stěny byly pomalovány husitskými vojsky s cepy a sudlicemi. Autorem byl patrně nedoučený malíř pokojů.

Před dosud přežvykující rotu předstoupil poručík Hamáček a pravil: „Soudruzi vojíni! Teď je každý z vás voják a voják musí být co? Voják musí být zdravěj! Jedině zdravěj voják odolá nepříteli! Proto nyní dostanete co? Proto nyní dostanete injekci! Doufám, že mi tu nikdo nebude omdlívat a nebude tak neuvědomělý, aby dostal horečku! To by byl padavka a padavkové nemám rád. Tak tedy svléknout do půli těla a jde se na věc!“

Nováčci se nepříliš ochotně svlékali a za pobízení svobodníka Halíka předstupovali před dva podmračené lapiduchy. První jim pomazal hrud' jakýmsi hnědým neřádem a druhý jim vetknul nad pravou prsní bradavku injekční stříkačku. Nebylo to nic příjemného, ale málokdo v této konstelaci něco příjemného očekával. Vojíni bledli, zavírali oči, zatínali zuby a snažili se tento kus života těžkého přijmout, jak se na obránce vlasti sluší. Až na jednoho.

Když se dostalo na Jasánka, zkřížil redaktor ruce na prsou a hystericky zaštkal: „Ne! Ne! Mne nebodejte! Mne nesmíte bodat!“

„Jak se jmenujete?“ zahřměl poručík Hamáček.

„Jasánek,“ vzlykl nešťastník.

„Víte, Jasánek, že to je vzpoura?“ řval velitel.

To zapůsobilo. „Ne, ne,“ bolestně šeptal redaktor, „já jsem choulostivý na prsa.“

„Už jste viděli takové číslo!“ zeptal se poručík a rozhlédl se po polonahých vojínech. „Prej je choulostivej na prsa!“

„My mu to můžem klidně vrazit do zadnice,“ řekl jeden z lapiduchů, „to je dovolený.“

„Tak, Jasánek, svléknout kalhoty!“ vyzval redaktora poručík. „A žádné odmlouvání!“ Několik vteřin nato se dostalo Dušanu Jasánkovi první výsady v jeho vojenském životě. Byl bodnut jinam než ostatní.

Zaúpěl a klesl k zemi. Ve stavu hlubokého bezvědomí byl dopraven na ošetrovnu.

Když se jakž takž vzpamatoval, vyžádal si papír a tužku. Krátce poté vznikla báseň, otištěná za několik dní v okruhovém vojenském časopise *Rudá zástava*.

*Spi, děťátko kučeravé,
spánkem bez přeryvu.
Zadržíme vrahy dravé
holdující pivu,
ty, co hledí přes hranici
s rozšklebenou tváří.
Jak hráz jsme tu všichni, všichni
v lednu jako v září.
Hněv z našeho oka sálá,
srdce teple bije.
Píšem, pevní jako skála,
knihu historie.*

(3)

Absolutním vládcem Zelené Hory byl major Haluška, zvaný Terazky. Vysoký, štíhlý, s unylým pohledem, avšak nad jiné obávaný. Nikdo nevěděl přesně, jaké byl národnosti. Snad Rusín, možná i Avar. Mluvil jazykem vzdáleně připomínajícím slovenštinu. V mládí býval dřevorubcem, ale sekýru brzy zaměnil za pušku, vstoupiv do armády Slovenského štátu. Bojoval proti Rusům, byl raněn a dostal řád. Ve čtyřiačtyřicátém roce se přidal k slovenskému povstání, byl raněn a dostal další řád. Po skončení války se pracně naučil číst, což mu spolu s tím, že zvolil správnou linii, umožnilo stát se důstojníkem. Po několika průšvících u bojových jednotek byl převelen k pětépákům.

„Čo bolo, bolo,“ bylo jeho nejoblíbenější přísloví. „Terazky som majorom!“

Jeho nástup na Zelenou Horu byl velkolepý.

„Na čo také veľké stromy?“ ukázal na několik stoletých cedrů, chráněných památkovým úřadem. „Popílit! Všetky popílit!“

Sám dohlížel na jejich kácení. „To je robota?“ křičel. „Klofetě do toho ako vrana do houna!“ Vytrhl jednomu vojínovi sekýru a připomněl si své dřevorubecké mládí. Šlo mu to znamenitě a mnozí z přihlížejících pak o něm nikoliv bez jistého respektu tvrdili, že by se jako jeden z mála důstojníků uživil i v civilu. Leč Terazky to neměl v úmyslu.

Po skácení cedrů vstoupil na nádvoří, kde ho upoutala krásná barokní kašna.

„Čo je to?“ zeptal se dychtivě nadporučíka, který ho doprovázel.

„Kašna,“ dostalo se mu odpovědi.

„Kášňa?“ podivil se. „Na čo je vojaku treba kášňa? Ja som bol dobrý vojak a nikedy som kášně nepotreboval! Vziť krompač a kášně rozbourovat!“

Rozkaz byl splněn.

Major Haluška vstoupil do zámecké kaple.

„Ajajaj, kostěl!“ zaradoval se. „Som veľa rád, že zdě je tiež kostěl! To bude skladisko pre šeucov aj krajčírov! Len tým anjelám je treba urážat hlavy!“

Rovněž tento rozkaz byl splněn.

Teprve potom vešel velitel do samotného zámku, který měl z rozkazu ministra národní obrany Alexeje Čepičky sloužit jako kasárna.

Zde se nelíbil majoru Haluškoví nábytek.

„Som ja volajaká baronesa, aby som sedzel za takým stolikom!“ ukázal na šachový stolek. „S všetkým týmto buržoáznym svinstvom do krbu!“

„Ale,“ odvážil se namítnout nadporučík, „to snad je škoda!“

„Škoda?“ podivil se major. „Aká škoda? Pracující lud zúčtuje s vykorisťovatelskými stolíky a nikto mu v tem nemůže zabránit! Súdruh nadporučík, splňte rozkaz!“

Během několika dní byl zámek vyklizen. Nákladní auta sem vozila těžký dubový nábytek, postele a slamníky.

Ještě jednou si major Haluška zaúřadoval. Poručil zabít fresky na stěnách. „Na čo má vojak kúkat na také ženské?“ ukázal na jakousi šlechtičnu. „Zožeňte maliára a hovorte mu, aby namaloval pokrokové tradície!“

Malíř si dal záležet a stvořil báječně senilního Žižku s palcátem. Major se zahleděl na slavného vojevůdce. „Prečo jstě, súdruh vojín, namalovali súdruha Žižku s takýmto klacíkom!“ osopil se na tvůrce. „To neboli kapelník lebo šafár! Dajte mu do tej ruky ľahký gulomet!“

„V té době, soudruhu majore, kulomety nebyly,“ bránil se vojín.

„V aké době?“ nechápal major.

„V patnáctém století,“ šeptal malíř.

„Čo bolo, to bolo,“ řekl major Haluška. „Terazky som majorom!“

(4)

Major Haluška velel pomocnému technickému praporu již třetí rok. I stupidní důstojníci sloužící pod ním se třásli před jeho rozmary a svéráznými rozkazy.

Ale hlavní bylo, že první pomocný technický prapor byl nahoře dobře zapsán. Každý rok narukovalo do Nepomuku kolem patnácti set nováčků, kteří se zde podrobili čtrnáctidennímu výcviku, a pak byli poslání na různá pracoviště v jižních či západních Čechách. A že plnili plán i ti největší chcípací, to byla zásluha tvrdého

režimu majora Halušky a důstojníků, kteří zde většinou rovněž pykali za své předchozí chyby.

Také nyní, kdy se na Zelené Hoře hemžilo půldruhého tisíce nově narukovaných bažantů, prověřoval Terazky práci svých podřízených. Poslouchal, jestli svobodníci řvou dostatečně silně, nakukoval do záchodů, lesknou-li se dlaždice jako zrcadlo, a naháněl strach, kamkoliv vkročil.

Vojíni prožívali krušné chvíle. Jen málokterý přestupek ušel slídivému zraku důstojníků. A jestli přece, byli tu poddůstojníci. A konečně ani ten, kdo obelstil známou metlu armády, nebyl si jist, kdy se před ním objeví sám veliký major Haluška.

„Súduh vojin, čo robíte u teho baráku!“ protne náhle ostrý hlas říjnové odpoledne.

„Soudruhu majore, vojin Mařinec! Provádím močení.“

„Terazky máte cvičiť! Prečo nejstě u své jednotky?“

„Mám prosím neurovegetativní distonii většího stupně se sklonem k občasné glykosurii. Diabetus melitus neprokázán,“ vychrlil vojin Mařinec perfektně svůj chorobopis.

„Dobre. Akou rečí stě hovorili?“

„Latinsky.“

„Americky něznátě?“

„Ne, prosím.“

„To je dobre! Kebystě znali americky, zatvoril bysom vás, až bystě boli černý! Vietě, že Amerikáni sú imperialisti?“

„Vím, soudruhu majore!“

„Stě uvedomelý. Vojak ma byť uvedomelý a oholený! A pretože vietě cudzú reč, budete robit pisára! Chod'te so mnou!“

Tak se stal vojin Mařinec, v civilu cukrář, písařem.

Krátce poté zamířil major Haluška na ošetrovnu. Jestli něco nenáviděl opravdu z hloubi duše, pak to byla ošetrovna.

„Voják něpotrebuje ošetrovni,“ tvrdil. „Jeho ošetrovna je v zákope! Len kedy som strelený, potrebujem lekára. Inakšie nie!“

Nesmírně ho mrzelo, že mu řády nedovolují marodku zrušit. Proto alespoň několikrát denně slídl, jestli nemocní nesimulují a opravdu leží. Tentokrát prudce vrazil na ošetrovnu a spatřil vojína sedícího na lůžku a cosi píšícího.

„Prečo neležítě?“ vybafl na něho.

„Píši báseň,“ vykoktal vojín. „Do Obrany lidu.“

„Známe takých básníkov-simulantov!“ řekl Terazky. „Ked’ môžeš písať, môžeš i cvičiť!“

„Mám horečku,“ šeptal Jasánek. „Třicet osm stupňů.“

„Tridcat vosem?“ mávl opovržlivě rukou major. „Ja na frontě som mal dvadsat sedem, a išiel som na zteč! Vietě, čo je taká zteč! Automaty, gulomety, urá! Bili sme bolševíkov, eh, čo hovorim, fašistov, a na to, či máme horúčku, sme nekúkali! Rozumietě?“

„Ano,“ řekl Jasánek.

„A terazky,“ houkl na něj major, „lehnút, ani sa nehnút!“

Kapitola druhá

BOJOVÝ VÝCVIK

(1)

Velitel první roty, brunátný poručík Hamáček, řval jako tur, ale nijak zvlášť ho to netěšilo. Neboť materiál, na který s netajeným odporem zíral, patřil podle jeho názoru částečně do špitálu, částečně do kriminálu.

„Jak z tohohle mám udělat vojáky?!“ ptal se sám sebe a znechuceně sledoval nemotorné pohyby vyděšených vojáků. Točili se na všechny strany bojácně mhouříce oči, jako by se obávali, že je vřeštíci svobodníci začnou fackovat.

„Pravó bok! Čelém vzad!“ pištěl svobodník Halík, který cvičil to nejznamenitější družstvo. Exemplářem číslo jedna tady byl vojín Čilpan. Hubený, slepý jako patrona, s jednou nohou kratší a dočista slabomyslný. Na vojnu ho vzali proto, že jeho otec byl známý kapitalista a syn musel být potrestán za vydřidušství svého otce. Vojín Čilpan absolutně nic nechápal, pouze vyjeveně zíral do neznáma a občas zahýkal shluk samohlásek, či souhlásek, v nichž se nikdo nevyznal. Snad ani netušil, že jeho otec byl hnusný vykořisťovatel, za jehož hříchy byl povolán trpět.

I další členové Halíkova družstva stáli za to. Zavilý kulak Vata vážící 135 kilogramů, doktor práv Macháček trpící chronickým nezájmem o cokoliv, nahluchlý inženýr Vampera, zloděj automobilů Ciml, akademický malíř Vločka, vojín Služka trpící padoucníci, asistent režie Kefalín a redaktor *Rudé vetry* Jasánek, který byl právě propuštěn z ošetřovny.

„Jeden po druhém se hlase!“ vyzval je svobodník. „Rychle!“

„Vata,“ zachrochtal kulak nevrle.

„Vata!“ vykřikl Halík posměšně. „A to má stačit? Generál Vata, nebo nadporučík Vata? On si řekne Vata! Tak se opravte, chlape!“

„Josef Vata,“ řekl klidně kulak.

„Další!“ zahulákal svobodník. „Ukažte mu, jak se má vojín správně hlásit! Třeba vy!“

„Poslušně hlásím, že jsem vojín Kefalín,“ řekl pomalu asistent režie.

„Jaké poslušně hlásím?“ nadsakoval frajtr. „Narukoval jste do lidově demokratické armády, rozumíte? Jestli nerozumíte, tak vám udělám takovou vojnu, že budete plakat jako v krematoriu! Švejku jeden! Další! Bude to?“

„Aaaa... oh... jajaja,“ zaševalil vojín Čilpan.

„Cože?“

„Búíí... kak – – – ááá,“ pravil syn kapitalisty, mžouraje krátkozrakýma očima. Pak se vysmrkal a sedl si na zem.

„Co si to dovoluujete?“ vrískal svobodník. „Kdo vám to dovolil?“